

Zagreb, 4. lipnja 2008.

Ispitanici u hrvatskim gradovima zadovoljni kvalitetom života. Brige dijele s drugim velikim gradovima – promet i zapošljavanje na prvom mjestu.

- Ispitanici iz Zagreba, Splita, Rijeke, Osijeka, Varaždina, Pule, Zadra i Dubrovnika smatraju da se u njihovim gradovima živi kvalitetnije od prosjeka Hrvatske.
- Glavni problemi su promet, kruti otpad, nedostatna infrastruktura i nedostatak strategije razvoja grada, primjerice u zapošljavanju.
- Ograničenost raspoloživih izvora financiranja i politički okviri presudno utječu na gradske odluke o razvitku infrastrukture u hrvatskim gradovima.
- Nedostatak industrije i nezaposlenost najveći su ekonomski izazovi, a nedostatak i loša kvaliteta prometne infrastrukture najveći izazovi u području prometa.
- Ispitanici podržavaju javno upravljanje u sektoru vodovoda i odvodnje, ali se zalažu za liberalizaciju tržišta električne energije.

U hrvatskim gradovima 70 posto ocjenjivača ocjenjuje kvalitetu života u gradu u kojem žive boljom od prosjeka zemlje u kojoj žive. Istodobno, čak 63 posto mogućnost upravljanja budućnošću svojih gradova vidi visokom ili vrlo visokom. U svjetskim velegradovima ti su postoci znatno niži. Zaključak je da se sudionici koji neizravno ili izravno utječu na upravljanje hrvatskim gradovima mogu nositi s razvojnim izazovima u različitim područjima gradskog života. Na gradske odluke o infrastrukturi presudno utječu manjak sredstava i politika. Kao najveći izazovi upravljanja gradovima ističu se nedostatna razina efikasnosti i strateškog planiranja, vezano uz novo zapošljavanje.

Rezultati su to primijenjenog istraživanja o urbanim izazovima provedenog u osam hrvatskih gradova, koje potpisuju autori studije Ivan Rogić, Mladen Vedriš, Dragan Bagić

i Martin Požar. Istraživanje je provedeno prema metodologiji istraživanja **'Megacity Challenges, A stakeholder perspective'** koje je predstavljeno na Svjetskom ekonomskom forumu u Davosu 2007. i koje je sponzorirala korporacija Siemens AG. Hrvatsko istraživanje o urbanim izazovima u četiri najveća hrvatska grada (Zagreb, Rijeka, Split i Osijek) i tipična četiri srednja grada (Zadar, Pula, Dubrovnik i Varaždin) sponzorirao je Siemens d.d. Hrvatska. Hrvatska je prva zemlja unutar Siemensova koncerna od 190 zemalja u svijetu u kojoj je provedeno istraživanje o urbanim izazovima na domaćem tržištu.

Metodologija i globalno istraživanje

Ukupno su anketirana 122 dionika iz četiri različita područja djelatnosti: izabrani dužnosnici, javni službenici, privatni poduzetnici i utjecajne osobe (znanstvenici, udruge, mediji). Rezultati su predstavljeni na Forumu pod nazivom Urbani izazovi, a na njemu su sudjelovali i gradonačelnici i predstavnici gradova spomenutih u istraživanju. Prije predstavljanja rezultata hrvatskog istraživanja Stefan Denig predstavio je neke od trendova i rezultata dobivenih u globalnom 'Megacity challenge' istraživanju. Tako će do 2030. godine doći do rasta svjetske populacije u gradovima za 90 posto, a 60 posto ukupne svjetske populacije živjeti će u gradovima. Do 2010. zagušenost prometnica zapadnoeuropskih velegradova povećat će se za 188 posto, a već danas svjetski velegradovi odgovorni su za 80 posto tzv. stakleničkih plinova.

Ekologija

Kad je o hrvatskom istraživanju riječ, čak 35 posto sudionika ankete kao najveći izazov u području ekologije navodi teškoće s gospodarenjem krutim otpadom, što ga postavlja na prvo mjesto ekoloških teškoća s kojima se susreću hrvatski gradovi. Za razliku od njih, stanovnici svjetskih velegradova kao najveći ekološki izazov u najvećem postotku (26 posto) navode zagađenost zraka. Stanovnici hrvatskih gradova izazove vide i u vodoopskrbi i odvodnji (16 posto), zagađenosti zraka (13 posto), zagađenosti industrijom (12 posto) i prometu (12 posto).

Ekonomski i socijalni izazovi

Kad je riječ o bitnim ekonomskim izazovima, stanovnici hrvatskih gradova u najvećem postotku (35 posto) navode nedostatnost ekonomske strategije vezano uz novo zapošljavanje, odsutnost industrije (25 posto) i nezaposlenost (18 posto). Za razliku od hrvatskih gradova, na prvom mjestu ekonomskih izazova svjetskih velegradova je nezaposlenost koju je 20 posto ispitanika navelo kao glavni problem, a slijedi ga skupoća života u gradu (14 posto) i pitanje ekonomskog razvoja grada (14 posto). Nezaposlenost je pri vrhu popisa socijalnih izazova hrvatskih gradova (28 posto), a slijedi je nedostatak perspektive za mlade (15 posto) i siromaštvo (15 posto). U svjetskim su velegradovima, s druge strane, kao najveći izazov navedeni oskudni uvjeti života (14 posto) i jaz između bogatih i siromašnih (11 posto). Usporedbe radi, socijalne razlike kao izazov vidi samo 3 posto hrvatskih sudionika ankete.

Infrastruktura i promet

Većina infrastrukturnih izazova vezana je uz prometnu infrastrukturu, bilo da se radi o neprimjerenosti aktualnim potrebama (43 posto) ili čak potpunom nedostatku nekih elemenata prometne infrastrukture (43 posto). U svjetskim velegradovima 35 posto ispitanika kao najveći izazov također navodi promet, a slijedi ga neprimjerena infrastruktura s 11 posto. Kada su u pitanju rješenja prometnih problema, koji se smatraju ključnim infrastrukturnim izazovom, dionici prednost daju rješenjima koja su orijentirana na potrebe lokalnog prometa i prijevoza ljudi, u odnosu na izgradnju međunarodnih prometnih smjerova i infrastrukture namijenjene prometu robe. Ta bi rješenja trebala kombinirati javni prijevoz i prijevoz automobilima, a uloga privatnog kapitala u njima bi trebala biti bitna, ali ne i dominantna.

Električna energija, vodoopskrba i odvodnja

Sudionici istraživanja, kad je električna energija u pitanju, bitno su skloniji izgradnji novih kapaciteta kao rješenju nego kontroli potražnje, a čak u razmjeru od 80 posto smatra da bi se cijena električne energije trebala određivati na tržištu. U razmjeru od 80 posto izabralo bi radije elektrane na fosilna goriva umjesto nuklearnih, ali u razmjeru od 52 posto smatra fosilna goriva boljim izborom u usporedbi s obnovljivim izvorima energije.

Sudionici istraživanja opredijelili su se u razmjeru od 83 posto za javnu opskrbu pitkom vodom u odnosu na komercijalnu opskrbu flaširanom vodom, a u razmjeru od 84 posto preferiraju da sektor vodovoda i odvodnje bude snažno u vlasništvu i pod kontrolom javne vlasti.

Zdravstvo i sigurnost

U području zdravstvene zaštite dionici se zalažu za postojeći odnos između privatnog i javnog sektora, koji podrazumijeva dominantnu ulogu javnog, koji bi u budućnosti trebao težiti povećanju učinkovitosti u postojećim resursima i izgradnji novih. Kad je riječ o sigurnosti, to pitanje u hrvatskim gradovima nije u vrhu prioriteta, u čemu se djelomično razlikuju u odnosu na neke velegradove. Ispitanici u razmjeru od 69 posto podržavaju razvijanje otvorenih zajednica i gradova umjesto zatvorenih i kontroliranih blokova. Također, smatraju da treba postići kompromis između javnog nadzora i zaštite privatnosti.

U pripremi Forumu sudjelovali su i studenti Visoke novinarske škole koji su snimili reportaže iz osam gradova obuhvaćenih istraživanjem, što im je omogućilo nova iskustva, rad na terenu – za većinu studenata prvo televizijsko iskustvo, primjenu stečenih znanja i mentorstvo iskusnih profesionalaca.